

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8Co/135/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4417209706
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Pogranová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:4417209706.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jarmily Pogranovej a sudcov JUDr. Vladimíra Novotného a JUDr. Adriany Kálmánovej, PhD. v právnej veci žalobcu: V. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. F., J. Y. 17, zastúpený: Advokátska kancelária Timoranská & Štofková s.r.o., so sídlom Nové Zámky, Pribinova 9, IČO: 36 813 401, proti žalovaným: v 1. rade: V. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. F., F. bašta XX, v 2. rade: I. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. F., M. S. X, zastúpená procesným opatrovníkom: Mesto Nové Zámky, Hlavné námestie 10, Nové Zámky, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky č. k. 10C/78/2017-192 zo dňa 7. marca 2019, jednohlasne takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Odvolací súd **p r i z n á v a** žalovanej v 1. rade voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%, o výške ktorého nároku rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku.

Odvolací súd **n e p r i z n á v a** žalovanej v 2. rade voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Nové Zámky ako súd prvej inštancie rozhodol tak, že: I. Súd žalobu zamietá. II. Súd priznáva žalovanej v 1. rade nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi vo výške 100 %. III. Súd žalovanej v 2. rade nepriznáva nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na ustanovenia § 123, § 124 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len Občiansky zákonník), § 137 písm. c), d) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len CSP). V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa svojou žalobou domáhal určenia, že žalovaná v 2. rade je vlastníčkou v spoluvlastníckom podiele 1 k celku nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v katastrálnom území a obci S., vedenej na liste vlastníctva číslo XXXX, PARCELY registra „E“ evidované na mape určeného operátu, parcelné číslo XXXX trvalý trávny porast o výmere 12 316 m², parcelné číslo XXXX orná pôda o výmere 15 772 m², parcelné číslo XXXX orná pôda o výmere 70 175 m², parcelné číslo XXXX orná pôda o výmere 60 584 m² (ďalej aj sporná nehnuteľnosť), keď poukázal na skutočnosti, v zmysle ktorých mala žalovaná v 2. rade ako jeho matka darovať žalovanej v 1. rade ako jeho sestre na základe darovacej zmluvy zo dňa 03.06.2016 sporné nehnuteľnosti v čase, keď žalovaná v 2. rade mala trpieť duševnou poruchou, ktorá ju na tento úkon mala robiť neschopnou z dôvodu, že nedokázala posúdiť následky svojho konania; duševná porucha žalovanej v 2. rade má spočívať v stareckej demencii v spojení s alzheimerovou chorobou, na základe čoho mala byť umiestnená do domova sociálnych služieb vo februári 2016. Prejavovať sa u nej malo zabúdanie, dezorientácia a pod vplyvom toho mala chodiť zmätene k susedom ešte pred jej

umiestnením do domova sociálnych služieb. Aj po jej umiestnení do domova sociálnych služieb mala byť pre naznačené správanie umiestnená na uzavretom oddelení. Žalobca mal ďalej za to, že darovacia zmluva bola uzatvorená pod nátlakom, resp. minimálne pod vplyvom zo strany obdarovanej, teda jeho sestry, žalovanej v 1. rade. Týmto právnym úkonom bol nemilo prekvapený, pretože po smrti spoločného otca v roku 1998 sa mali všetky zúčastnené strany dohodnúť, že role, ktoré boli predmetom darovacej zmluvy, bude vlastníctvom ich matky až do jej smrti. Žalobca sa bližšie vyjadril aj k otázke naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení nasledovným spôsobom: má za to, že vzniknutý právny a skutkový stav u neho vyvoláva stav právnej neistoty, viažuci sa k prípadnému dedičskému právu pre prípad smrti jeho matky, teda žalovanej v 2. rade. Žalobca má ďalej za to, že naliehavý právny záujem je daný aj tým, že v prípade meritórneho rozhodnutia o tejto žalobe sa dokáza odvrátiť prípadné ďalšie spory, ktoré by vznikli v súvislosti s prípadným dedičským konaním pre prípad smrti žalovanej v 2. rade, a tým by určovací žaloba naplnila preventívnu funkciu. Naliehavý právny záujem žalobca vzhľadom aj v tom, že vyhovujúci rozsudok vo veci samej môže byť jedným z predpokladov na vykonanie obnovy vlastníckeho práva v prospech pôvodného vlastníka žalovaného v 2. rade, čím by sa právna neistota žalobcu viažuca na dedičské právo a jeho rozsah pre prípad smrti žalovanej v 2. rade odstránila. Vzhľadom na nepriaznivý zdravotný stav žalovanej v 2. rade žalobca vyjadril presvedčenie, že vyhovujúcim rozsudkom by sa výlučnou vlastníčkou stala žalovaná v 2. rade a ostala by ňou až do svojej smrti, pretože pre nepriaznivý zdravotný stav nie je schopná nakladať s nehnuteľnosťou a majetkom. Žalovaná v 1. rade so žalobou nesúhlasila. Nespochybnila uzatvorenie darovacej zmluvy so žalovanou v 2. rade, na základe ktorej sa stala podielovou spoluvlastníčkou 1 k celku spornej nehnuteľnosti, no poprela, že by právny úkon bol uzatvorený pod jej nátlakom alebo pod jej vplyvom na žalovanú v 2. rade. Naopak, podrobne vysvetlila, že žalobca o žalovanú v 2. rade ako ich spoločnú matku dlhodobo nemal prejavovať skutočný záujem a všetka starostlivosť a zodpovednosť za ňu mala byť na žalovanej v 1. rade. Vyjadrila počudovanie nad žalobným návrhom aj z toho dôvodu, pretože dňa 22.07.2016, teda krátko po uzatvorení darovacej zmluvy mala byť medzi žalobcom, ako povinným z vecného bremena, žalovanou v 1. rade ako povinnou z vecného bremena a žalovanou v 2. rade ako oprávnenou z vecného bremena uzatvorená zmluva o zrušení vecného bremena a pri tomto právnom úkone žalobca nenamietal nepriaznivý zdravotný stav žalovanej v 2. rade. Ďalej v konaní namietala nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení. Ustanovený procesný opatrovník žalovanej v 2. rade so žalobou nesúhlasil, žiadal ju zamietnuť pre nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení. Súd prvej inštancie mal na základe vykonaného dokazovania za preukázané, že dňa 03.06.2016 bola medzi žalovanou v 2. rade ako dárkyňou a žalovanou v 1. rade ako obdarovanou uzatvorená darovacia zmluva, ktorej predmetom podľa článku I. bola sporná nehnuteľnosť v spoluvlastníckom podiele 1 k celku. Súčasťou darovacej zmluvy je vlastnoručný podpis dárkyne, teda žalovanej v 2. rade, ktorý bol overený na Meste Nové Zámky dňa 08.06.2016. Návrh na zápis a povolenie vkladu spoluvlastníckeho práva bol podaný oboma účastníkmi právneho úkonu dňa 10.06.2016 na Okresnom úrade Nové Zámky, katastrálny odbor, kde bola pridelená spisová značka V 3659/16. Rozhodnutím Okresného úradu Nové Zámky, katastrálny odbor V 3659/2016 zo dňa 08.07.2016 bol povolený vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností k spornej nehnuteľnosti v prospech obdarovanej, teda žalovanej v 1. rade v podiele 1 na základe darovacej zmluvy uzavretej medzi dárkyňou - žalovanou v 2. rade a obdarovanou - žalovanou v 1. rade. Vklad bol povolený dňa 08.07.2016 a týmto dňom nadobudol aj právoplatnosť. Právne účinky vkladu nastali dňa 08.07.2016 (výsluch žalovanej v 1. rade, pripojený spis Okresného úradu Nové Zámky, katastrálny odbor V3659/16). Podľa listu vlastníctva číslo XXXX, katastrálne územie a obec S. nad F. s podielovými spoluvlastníkmi so spoluvlastníckym podielom 1 k celku sú: žalovaná v 1. rade, J. Q., M.I. XXXX/X, T. F., R. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. cesta XXXX/XX, T. F. a J. H., bytom U. 3, T. F.. Dňa 22.07.2016 bola medzi žalobcom ako povinným z vecného bremena, žalovanou v 1. rade ako povinnou z vecného bremena a žalovanou v 2. rade ako oprávnenou z vecného bremena uzatvorená zmluva o zrušení vecného bremena, ktorá podľa článku I. pozostávala z doživotného bývania a užívania v prospech oprávnenej z vecného bremena na úkor povinných z vecného bremena podľa tejto zmluvy a vzťahovalo sa na byt č.X prízemie, vchod X v bytovom dome so súpisným číslom XXXX, postavenom na parcele registra „C“, evidované na katastrálnej mape parcelné číslo XXXX na adrese M. S. X v T. F., keď nehnuteľnosť bola zapísaná na liste vlastníctva číslo XXXX, katastrálne územie a obec T. F., ako aj podiel priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a spoluvlastnícky podiel pozemku. V článku II. tejto zmluvy sa konštatuje, že oprávnená z vecného bremena sa presťahovala do zariadenia sociálnych služieb Nové Zámky, Vek Nádeje, Šoltésovej 2, Nové Zámky, kde jej je zabezpečená celodenná sociálna a zdravotná starostlivosť, ktorá je nevyhnutná a v tomto zariadení plánuje zotrvať. Rozhodnutím Okresného úradu Nové Zámky, katastrálny odbor V4832/2016

zo dňa 26.08.2016 bol povolený výmaz vecného bremena z katastra nehnuteľností spočívajúci práve z doživotného bývania a užívania nehnuteľnosti v prospech žalovanej v 2. rade na základe zmluvy o zrušení vecného bremena uzavretej medzi žalobcom, žalovanou v 1. rade a žalovanou v 2. rade. Vklad bol povolený dňa 26.08.2016 a týmto dňom rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť. Právne účinky vkladu nastali dňa 26.08.2016 (výpoveď žalovanej v 1. rade, zmluva o zrušení vecného bremena zo dňa 22.07.2016 a rozhodnutie Okresného úradu Nové Zámky, katastrálny odbor V 4832/2016 zo dňa 26.08.2016). Medzi žalobcom a žalovanou v 1. rade nie je sporné, že hoci sú súrodenci, vzťahy medzi nimi sú dlhoročne vážne rozvrátené a dokonca ani nevidia reálnu možnosť ich nápravy. Na druhej strane aj po vykonaní dokazovania výsluchom žalobcu a žalovanej v 1. rade zostalo medzi nimi sporné, aký je a bol vzťah medzi žalobcom a žalovanou v 2. rade a teda ich spoločnou matkou. Žalobca opakovane udával, že matku pravidelne navštevoval do decembra 2015, dokedy bývala v byte, informoval sa ako sa má, či jej treba s niečím pomôcť a podobne. Na druhej strane žalovaná v 1. rade namietala, že žalobca sa u matky zvykol zastaviť, no len preto, aby si vypil z vína, maximálne sa zaujímal o príhľadáčku záhradku. Všetka starostlivosť, osobná ale aj finančná mala byť podľa žalovanej v 1. rade na nej. Uvedené sa malo vystupňovať od septembra 2015, kedy bývanie pre žalovanú v 2. rade v byte prestalo byť vyhovujúce pre postupne sa zhoršujúci zdravotný stav a uvedené skutočnosti vyústili cez Vianoce 2015, ktoré žalovaná v 2. rade strávila u žalovanej v 1. rade a túto skutočnosť v poslednom dôsledky nespochybnil ani žalobca. Sporná medzi nimi nie je aj ďalšia skutočnosť a to, že zdravotný stav žalovanej v 2. rade sa zhoršoval. Po absolvovaní lekárskeho vyšetrenia bola žalovaná v 2. rade nakoniec v apríli 2016 umiestnená v zariadení sociálnych služieb v Nových Zámkoch, Vek Nádeje, Šoltésovej 2, Nové Zámky. Medzi žalobcom a žalovanou v 1. rade zostala sporná ďalšia skutočnosť, a to, ako sa uvedené umiestnenie žalovanej v 2. rade prejavilo na jej zdravotnom stave. Podľa žalobcu negatívny zdravotný stav žalovanej v 2. rade sa nezlepšoval, čo bolo aj dôvodom prečo ju navštevuje len príležitostne, tak podľa žalovanej v 1. rade v dôsledku celodennej starostlivosti, vrátane zdravotnej sa mal zdravotný stav žalovanej v 2. rade zlepšiť natoľko, že bola schopná uzatvoriť darovaciu zmluvu zo dňa 08.06.2016, ktorej predmetom je sporná nehnuteľnosť, pričom údajne už v predchádzajúcom období ju matka opakovane žiadala, aby prišlo k uzatvoreniu tohto právneho úkonu. Napokon podľa žalovanej v 1. rade k výraznému zhoršeniu zdravotného stavu žalovanej v 2. rade malo prísť až po uplynutí približne 1 roka od apríla 2016. Počas sporu bolo súdu predložené čestné prehlásenie žalovanej v 2. rade zo dňa 30.01.2018, ktorým prehlasuje, že všetku hotovosť od nej, aj vkladnú knižku z obsahom viac ako 1000,- eur zobrala žalovaná v 1. rade, ktorá z týchto financií a z dôchodku žalovanej v 2. rade hradila výdavky bytu na M. S. X, T. F.. Čestné prehlásenie ďalej obsahuje aj konštatovanie žalovanej v 2. rade, že darovaciu listinu na role v S. podpísala pod nátlakom dcéry I. Q., čo všetko oľutovala a chce to zmeniť. Je potrebné uviesť, že text je napísaný strojovým písmom a obsahuje čitateľný podpis „S.“. Na Okresnom súde Nové Zámky prebieha od 19.02.2018 konanie na základe žaloby žalobkyne W. F. proti žalovanému V. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. F., J. Y. XX, keď predmetom sporu je určenie, že žalovaný nie je dedičom po poručiťelovi nebohom V. F. F., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom T. F., S. H. D. XX, zomrelý XX.XX.XXXX. Rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky 9C/11/2018-219 zo dňa 28.01.2019 bola žaloba zamietnutá a žalovanému súd priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Uvedený rozsudok však nie je doteraz právoplatný (pripojená časť spisu tunajšieho súdu vo fotokópii 9C/11/2018). Z pripojeného spisu tunajšieho súdu 13C/164/2017 bolo zistené, že konanie začalo dňa 21.12.2017 na základe žaloby žalobkyne V. Q., rodenej S., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. F., F. bašta XX proti žalovanému V. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. F., J. Y. XX a predmetom sporu bolo zaplatenie 666,15 eur s príslušenstvom s titulu úhrady polovice nákladov na nehnuteľnosť bližšie vymedzenú v žalobe v rozhodujúcom období. Uznesením Okresného súdu Nové Zámky 13C/164/2017-55 zo dňa 18.04.2018 právoplatné 23.04.2018, bol schválený zmier podľa ktorého mal žalovaný povinnosť zaplatiť žalobkyňi 517,- eur do 15 dní po právoplatnosti uznesenia a v zostávajúcej časti bolo konanie zastavené (pripojený spis tunajšieho súdu 13C/164/2017). Úplne nová koncepcia je zakotvená v § 137 písmená c) a d) C.s.p., kde sa rozlišuje klasická určovací žaloba podľa písm. c) (napr. o určenie vlastníckeho práva alebo určenie, že určitá vec patrí do dedičstva, a pod.) a žaloba o určenie právnej skutočnosti (napr. určenie neplatnosti zmluvy) podľa písmena d). Písmeno c) komentovaného ustanovenia vychádza z doterajšieho ustanovenia § 80 písm. c) O.s.p., no s obmedzením, podľa ktorého naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu. Ustanovenie § 137 písm. c) C.s.p. umožňuje, aby sa žalobca domáhal určenia: - či tu právny vzťah alebo právo je alebo -či tu právny vzťah alebo právo nie je. Žalobou možno uplatniť pozitívne alebo negatívne určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je. Žalobcu však zaťažuje dôkazové bremeno, spočívajúce v povinnosti preukázať, že na určenie právneho vzťahu alebo práva, v čase rozhodovania súdu, má naliehavý právny záujem. Tento bude spravidla daný v prípade, keď sa nemožno domáhať priamo plnenia a ak právne postavenie

žalobcu by bez takéhoto určenia bolo neisté. Existencia naliehavého právneho záujmu je nezriedka mimoriadne zložitou nielen skutkovou, ale aj právnou otázkou, ktorej vyriešenie sa vždy odvíja od obsahu hmotnoprávnej úpravy. V prvom rade je pre existenciu naliehavého právneho záujmu nevyhnutné, aby rozhodnutie súdu bolo spôsobilé ovplyvniť právne postavenie žalobcu alebo toto postavenie aspoň ustáliť. Pokiaľ súdne rozhodnutie (výrok) priamo či nepriamo, pozitívne či negatívne žiadnym spôsobom neovplyvní právne postavenie žalobcu, pre takéto určenie nie je daný naliehavý právny záujem. Ako už bolo uvedené, naliehavý právny záujem nebude daný ani vtedy, ak už bolo právo žalobcu porušené a žalobca má možnosť domáhať sa priamo ochrany porušenia práv žalobou na plnenie. Právny záujem, ktorý je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby v zmysle §80 písm. c/ O.s.p (§ 137 písm. c) C.s.p.), musí byť naliehavý. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva, a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné(ďalšie) súdne konanie alebo konania. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým (porovnaj R 17/1972). Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu, pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov; ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná(prípadne) i iná žaloba (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 40/1996). Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zapažuje toho, kto sa tohto určenia domáha(žalobcu). Pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti prejednávanej veci vedúce k sporu medzi účastníkmi a k potrebe určiť súdom, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, na druhej strane vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši, t.j. odstraňuje neistotu vzťahu účastníkov konania alebo vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie (rozsudok Najvyššieho súdu SR zo 6. decembra 2012, sp. zn. 5 Cdo 31/2011). Ak všeobecné súdy postupujú tak, že rozhodnú o vecnej opodstatnenosti určovacej žaloby bez toho, aby dospeli k záveru o existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu, porušia tým základné právo na súdnu ochranu ďalšieho účastníka konania (uznesenie Ústavného súdu SR zo 6. 10. 2017, sp. zn. II. ÚS 590/2017). V danom prípade súd dospel k záveru, že žaloba žalobcu nie je dôvodná. Prv, než sa súd zaoberal zisteným skutkovým stavom a jeho hodnotením z hľadiska hmotného práva, mal súd povinnosť sa v prvom rade vysporiadať s otázkou naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení podľa § 137 písm. c) C.s.p.. Predmetom konania je totiž určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v prospech žalovanej v 2.rade, ktorá je matkou tak žalobcu ako aj žalovanej v 1.rade. Súd v tomto smere poukazuje na výklad ustanovenia § 137 písm. c) C.s.p., ktorý je uvedený v bode 7 odôvodnenia tohto rozsudku a na ustálenú rozhodovaciu prax súdov uvedenú v bode 8 odôvodnenia tohto rozsudku. Vo všeobecnosti možno skonštatovať, že pokiaľ žalovaný je zapísaný na určitom liste vlastníctva za vlastníka alebo spoluvlastníka nehnuteľnosti a žalobca je presvedčený o svojom vlastníkom práve, tak v takom prípade bezpochyby žaloba na určenie vlastníckeho práva v prospech žalobcu je tým správnym nástrojom, ktorý slúži na odstránenie spornosti medzi stranami. O tento prípad však v konaní nejde, pretože žalobca sa síce domáha určenia vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti voči osobe, ktorá je zapísaná na liste vlastníctva číslo XXXX, katastrálne územie a obec S. v spoluvlastníckom podiele 1 k celku, no nie vo svoj prospech, ale v prospech svojej matky, teda žalovanej v 2.rade a zároveň si rieši ako predbežnú otázku, otázku platnosti, respektíve absolútnej neplatnosti právneho úkonu, ktorým je darovacia zmluva zo dňa 03.06.2016. Argumentácia žalobcu na naliehavom právnom záujme na požadovanom určení je podrobne vymedzená v bode 1.2 odôvodnenia tohto rozsudku s ktorou súd nesúhlasí. Naopak, má za to, že žalobca na ním požadovanom určení nemá naliehavý právny záujem. Pokiaľ by totiž súd žalobe vyhovel a určil, že žalovaná v 2.rade je v spoluvlastníckom podiele 1 k celku vlastníčkou sporných nehnuteľností, takéto rozhodnutie súdu by nebolo spôsobilé ovplyvniť právne postavenie žalobcu alebo toto postavenie aspoň ustáliť. Žalobca opakovane zdôrazňoval, že v súčasnosti u neho pretrváva právna neistota viažuca sa k jeho prípadnému dedičskému právu pre prípad smrti žalovanej v 2.rade, ktorej je synom a zároveň by sa takýmto rozhodnutím odvrátili prípadné ďalšie spory, ktoré by mohli vniknúť v súvislosti s prípadným dedičským konaním, pre prípad smrti žalovanej v 2.rade. To, že žalovaná v 2.rade bezpochyby trpí vážnymi zdravotnými problémami, ktoré si vyžadujú celodennú starostlivosť (lekárske potvrdenia a správy MUDr. Emila Mileva, MUDr. Juraja Božíka a MUDr. Alžbety Szalaiovej) ešte samo o sebe neznamená, že žalovaná v 2.rade nemá oprávnenia vlastníka podľa § 123 OZ podľa ktorého je vlastník v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s nimi. Práva a povinnosti vlastníka sú vymedzené v § 124 OZ podľa ktorého

všetci vlastníci majú rovnaké práva a povinnosti a poskytuje sa im rovnaká právna ochrana. Týmto skutočnosťami má súd za to, že prípadným vyhovujúcim rozsudkom vo veci samej, ktorým by došlo k obnoveniu vlastníckeho práva žalovanej v 2.rade k spornej nehnuteľnosti v podiele 1 k celku by žalovaná v 2.rade mohla pri splnení všetkých procesných predpokladov postupovať tak, aby si uplatňovala práva, ktoré jej garantuje ustanovenie § 123 a §124 OZ. Nie je garantované, že v takom prípade by nemohlo dôjsť k následnému prevodu vlastníckeho práva žalovanej v 2.rade k spornej nehnuteľnosti na inú osobu, čo znamená, že vyhovujúci rozsudok spôsobom navrhnutým žalobcom v tejto veci by v jeho prospech nič nevyriešil. Jeho postoj, že po obnovení vlastníckeho práva žalovanej v 2.rade by tento stav zostal zachovaný až do jej smrti, zostal len v rovine ničím nepodložených tvrdení. Pri týchto úvahách tak má súd za to, že žalobca na požadovanom právnom určení nemá právny záujem, že podaná žaloba nie je vhodný procesný nástroj ochrany práva žalobcu a že sa ňou nemôže dosiahnuť odstránenie spornosti práva. Žalobca svoju argumentáciu podporil rozsudkami Najvyššieho súdu Českej republiky 30 Cdo 1685/2004 zo dňa 15.12.2005 a 20 Cdo 1897/1998 zo dňa 14.12.2000. K týmto rozsudkom sa poznamenáva, že upravovali inú situáciu a na súdnu vec nie sú použiteľné. Pri rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky 30 Cdo 1685/2004 zo dňa 15.12.2005 Najvyšší súd ČR zrušil rozsudok mestského súdu v Prahe, ktorým bola čiastočne zamietnutá žaloba a čiastočne bolo vyhovené žalobe o tom, že bližšie označené nehnuteľnosti patria do dedičstva po zomrelom v určitom spoluvlastníckom podiele. Okrem toho dôvod zrušenia bol len preto, že mestský súd doplnil dokazovanie v nadmernom rozsahu. Pri rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky 20 Cdo 1897/1998 zo dňa 14.12.2000 bolo predmetom konania určenie, že vlastníkom určitých nehnuteľností bol ku dňu svojho úmrtia zomrelý, pričom Najvyšší súd Českej republiky na rozdiel od zrušeného rozsudku Krajského súdu v Českých Budějoviciach vyslovil názor, že pri tomto type žalôb je daný naliehavý právny záujem na požadovanom určení. S týmto záverom súd súhlasí a nemá voči tomu žiadnych výhrad. Naopak, len dopĺňa, že obdobná vec bola riešená na Okresnom súde v Nových Zámkoch v konaní 10C/175/2008, pričom v odvolacom konaní Krajský súd v Nitre vo svojom rozsudku 9Co/1033/2015-531 zo dňa 03.11.2016 vyslovil, že žaloba o určenie, že určitá vec patrí do dedičstva po poručiteľovi predstavuje prípustnú formu žaloby sledujúcu ochranu vlastníckeho práva a ako taká je prostriedkom odstránenia spornosti vo vzťahu medzi stranami sporu. Účelom tejto formy žaloby je posúdenie, či poručiteľ bol v čase smrti vlastníkom spornej veci. Takouto určovacou žalobou možno docieľiť nielen odstránenie spornosti vo vzťahu medzi stranami sporu ale i predchádzať vzniku ďalších sporov. Práve takáto žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý spor medzi stranami rieši a vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie i z hľadiska následného prejednania dedičstva po ňom. S týmto názorom Krajského súdu v Nitre sa súd v plnej miere stotožňuje a poukazuje naň ako na svoj vlastný. Výsledkom týchto hodnotení je záver o bezdôvodnosti podanej žaloby žalobcom pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. To bolo tiež dôvodom, že súd v súlade s uznesením Ústavného súdu SR zo dňa 06.01.2017 spisovej značky II. US 590/2017 sa už ďalej nezaoberal vecnou opodstatnenosťou určovacej žaloby žalobcu, nevykonal žiadne z ďalších navrhovaných dôkazov zo strany žalobcu, napr. znalecké dokazovanie a žalovanej v 1.rade, napr. výsluchom navrhnutých svedkov. O nároku na náhradu trov konania medzi žalobcom a žalovanou v 1.rade súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 C.s.p. k § 255 ods. 1 C.s.p. a žalovanej v 1.rade, úspešnej v konaní priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania vo výške 100%. Skutočnosť, že žalobca a žalovaná v 1.rade sú súrodenci súd nepovažuje za dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by bolo nutné aplikovať ustanovenie § 257 C.s.p.. Vzťahy medzi nimi sú totiž dlhoročne vážne rozvrátené, čo obaja potvrdili a dokonca ani len neprejavili minimálny záujem na ich nápravu. O nároku na náhradu trov konania medzi žalobcom a žalovanou v 2.rade súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 C.s.p. k § 255 ods. 1 C.s.p., no žalovanej v 2.rade nepriznal nárok na náhradu trov konania, pretože jej preukázateľne žiadne trovy nevznikli.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalobca s poukazom na ustanovenie § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Uviedol, že žalovaná v 1. rade je sestrou žalobcu a žalovaná v 2. rade je jeho matkou. Žalobca náhodne zistil, že jeho matka v čase, kedy podľa neho nebola spôsobilá sama sa rozhodnúť a sama zrealizovať alebo zariadiť zhotovenie darovacej zmluvy, previedla na žalovanú 1. svoju nehnuteľnosť, pričom na podporu nedostatku slobodnej vôle jeho matky poukazoval na skutočnosť, že matka nemala žiaden dôvod, aby svoju nehnuteľnosť previedla na žalovanú v 1. rade a ukrátila tak žalobcu ako svojho syna. Toto konanie žalovanej 2. pripisuje žalobca výslovne tlaku žalovanej 1. na matku, pričom on osobne pociťuje uzatvorenie takejto darovacej zmluvy za krivdu. Podotýka, že žalobcovi nejde o nehnuteľnosť ako takú ale o to, že žalovaná 1. proti vôli matky vyvolala situáciu, do ktorej by sa sama žalovaná 2. nebola dostala a teda že nielen ukrátila žalobcu o budúce dedičstvo, ale

matku svojim spôsobom aj oklamala. V tejto okolnosti a z tohto pohľadu žalobca vzhliadol aj naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva matky k dotknutým nehnuteľnostiam, keď ako syn žalovanej 2. má nielen právo ale aj povinnosť o matkine záležitosti sa starať. V zásade sa žalobca stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie v zmysle hodnotenia naliehavého právneho záujmu a jeho preukazovania vo všeobecnosti alebo v prevažnej väčšine prípadov. Napriek tomu však nie je možné vylúčiť, že žalobca za konkrétnych okolností môže mať naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva žalovanej 2., keď už v súčasnosti môže tvrdiť, že sa takýmto právnym úkonom zasiahlo aj do jeho majetkovej sféry. Okrem argumentov uvedených vyššie, pokiaľ ide o vzťah žalobcu k žalovanej 2. ako k svojej matke a potrebu žalobcu ochrániť aj jej majetkovú sféru alebo zvrátiť nespravodlivosť, ktorej sa dopustila na matke žalovaná 1., je žalobca toho názoru, že naliehavý právny záujem na určení matkinho vlastníckeho práva má aj z dôvodu, že jeho právne postavenie v dedičskom konaní pre prípad matkinej smrti bude neisté. Z vykonaného dokazovania nad všetky pochybnosti totiž vyplynulo okrem iného aj to, že žalovaná v 2. rade je pre svoj zdravotný stav psychického pôvodu neschopná aktuálne platný právny úkon urobiť. Preto v prípade úspechu žalobcu v konaní bude zároveň vyriešená aj otázka určenia majetku, patriaceho do dedičstva ku dňu matkinej smrti. Je nepochybné, že pokiaľ by v takomto konaní žalobca úspešný nebol, v prípade smrti svojej matky bude namietat' neplatnosť spornej darovacej zmluvy a domáhať sa určenia, že uvedený majetok patrí do dedičstva po nej. Za daných konkrétnych okolností a s prihliadnutím predovšetkým na zdravotný stav žalovanej 2. sa žalobca domnieva, že v danom prípade možno mať za to, že naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva žalovanej 2. k nehnuteľnostiam je daný a že nesporne bude vyriešená otázka, ktorá do budúca pomôže predísť ďalším sporom.

3. Žalovaná v 1. rade v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Uviedla, že v danej právnej veci nie je splnená podmienka pripustenia žaloby o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v prospech žalovanej v 2. rade a to naliehavý právny záujem - právne postavenie žalobcu by sa pripustením žaloby žiadnym spôsobom nezmenilo. Trvala na svojom stanovisku, že žalovaná v 2. rade darovala predmetnú nehnuteľnosť žalovanej v 1. rade dobrovoľne, bez nátlaku, uvedomujúc si svoj úkon ako vďaka za starostlivosť o ňu. Žalovaná v 2. rade aj následne urobila právny úkon ohľadom inej nehnuteľnosti, ktorý je platný a vyvolal právne účinky, ktorý žalobca (ako jeden z účastníkov právneho úkonu) nerozporoval. Žalobca žalobou sleduje svoj majetkový prospech a obáva sa o svoje prípadné dedičské právo, o matku sa naďalej nezaujíma a nestará sa o ňu.

4. Žalovaná v 2. rade sa nevyjadřila k odvolaniu žalobcu.

5. Žalobca sa vyjadřil k vyjadřeniu žalovanej v 1. rade. Uviedol, že žalovaná neuvádza v písomnom vyjadření k odvolaniu žalobcu žiadne nové skutočnosti, v podstate sa k odvolaniu ani nevyjadřuje. Žalobca trval na podanom odvolaní.

6. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej aj ako „CSP“) po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou stranou v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359 CSP § 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP, prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) za splnenie povinnosti ustanovenej v ustanovení § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné, preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP.

7. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

8. Podľa § 387 ods. 2 CSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

9. Predmetom konania je žaloba žalobcu zo dňa 27.04.2017, ktorou sa domáhal určenia, že žalovaná v 2. rade je vlastníčkou v spoluvlastníckom podiele 1 k celku nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. úz. S., obec S. nad F., vedených Okresným úradom Nové Zámky, odbor katastrálny na LV č. XXXX ako parcely registra „E“ evidované na mape určeného operátu a to parc. č. XXXX trvalé trávne porasty o výmere 12 316 m², parc. č. XXXX orná pôda o výmere 15 772 m², parc. č. XXXX orná pôda o

výmere 70 175 m², parc. č. XXXX orná pôda o výmere 60 584 m² na skutkovom základe, že sporné nehnuteľnosti titulom darovacej zmluvy zo dňa 03.06.2016 mala nadobudnúť od žalovanej v 2. rade ako dary (matky žalobcu a matky žalovanej v 1. rade) žalovaná v 1. rade ako obdarovaná (sestra žalobcu a dcéra žalovanej v 2. rade) za stavu, že podľa názoru žalobcu žalovaná v 2. rade trpí duševnou poruchou (starecká demencia v spojení s alzheimerovou chorobou s prejavom zabúdania, dezorientácie), v dôsledku ktorej bola umiestnená v domove sociálnych služieb od februára 2016 a musela byť pre svoje správanie umiestnená na uzavretom oddelení. Duševná porucha žalovanej v 2. rade v čase vykonania tohto úkonu robila na tento právny úkon neschopnou z dôvodu, že nedokázala posúdiť následky svojho konania. O duševnom zdravotnom stave žalovanej v 2. rade mala žalovaná v 1. rade vedomosť ako jej dcéra, u ktorej žalovaná v 2. rade krátku dobu pred umiestnením v zariadení sociálnych služieb bývala. Žalovaná v 2. rade nemala dôvod, vynechať žalobcu z účasti na svojom majetku. Nie práve žalovaná v 1. rade sa k žalovanej v 2. rade nie vždy pekne chovala, na čo sa žalovaná v 2. rade aj zvykla sťažovať. Neplatnosť takéhoto právneho úkonu vyplýva z ustanovenia § 38 ods.2 Občianskeho zákonníka. Žalobca v žalobe odôvodnil naliehavý právny záujem na požadovanom určení tým, - že vzniknutý aktuálny skutkový a právny stav vyvoláva u neho stav právnej neistoty, viažuci sa k jeho prípadnému dedičskému právu pre prípad smrti žalovanej v 2. rade, - že vyhovujúce rozhodnutie súdu je spôsobilé odvrátiť prípadné ďalšie spory, ktoré by vznikli v súvislosti s prípadným dedičským konaním pre prípad smrti žalovanej v 2. rade a predmetná určovací žaloba by naplnila svoju preventívnu funkciu, - že vyhovujúci rozsudok súdu môže byť jedným z predpokladov na vykonanie obnovy vlastníckeho práva v prospech pôvodného vlastníka, žalovanej v 2. rade, čím by sa právna neistota žalobcu viažuca sa na dedičské právo a jeho rozsah pre prípad smrti žalovanej v 2. rade odstránila, - ochranou vlastníckeho práva žalovanej v 2. rade, ktorá podľa jeho názoru prišla o majetok v dôsledku absolútne neplatného právneho úkonu. Žalobca vo svojom písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalovanej v 1. rade uviedol, že popiera tvrdenie žalovanej v 1. rade, že by mal so žalovanou v 2. rade zlé vzťahy. Ako vyplýva aj z vyjadrenia žalovanej navštevoval ju, váži si ju. Vzťahy sa naštrbili až keď sa žalovaná v 1. rade začala zaujímať o majetok po smrti otca, vyvolávala konflikty, bránila žalobcovi v styku so žalovanou v 2. rade v čase, keď žalovaná v 2. rade bývala u žalovanej v 1. rade, tvrdil, že žalovaná v 2. rade nemala dôvod, ani záujem riešiť prevod svojich nehnuteľností za života na žalovanú v 1. rade, pričom neraz bol svedkom nezdvorného správania sa žalovanej v 1. rade k žalovanej v 2. rade. V súčasnosti žalovanú v 2. rade navštevuje v zariadení sociálnych služieb, a ani teraz nie je zjavné, že by mala byť žalovaná v 2. rade pre niečo nahnevaná na žalobcu. K uzavretiu zmluvy o zrušení práva doživotného bývania, na ktorú poukazuje žalovaná v 1. rade vo svojom vyjadrení uviedol, že na určení neplatnosti takejto zmluvy by žalobca nemal žiaden naliehavý právny záujem, pre ktorú skutočnosť nebol dôvod napadnúť túto zmluvu žalobou. K otázke naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení uviedol, že jeho existenciou vidí predovšetkým vo svojom budúcom dedičskom práve vo vzťahu k majetku, ktorý bol prevedený na žalovanú v 1. rade. Vyriešením vlastníckeho práva sa predíde sporom, ktoré by vznikli pre prípad smrti žalovanej v 2. rade ohľadom sporného majetku. Žalobca vo svojom písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalovanej v 2. rade uviedol, že žalovaná v 2. rade neuzavrela darovaciu zmluvu na základe slobodnej vôle, ale pod tlakom žalovanej v 1. rade, ktorá takýmto spôsobom chcela mať zabezpečený väčší podiel na majetku pre prípad smrti žalovanej v 2. rade. Žalobca sa domnieva, že sporné nehnuteľnosti boli dané do nájmu poľnohospodárskemu podniku a príjem z nájmu prináležal žalovanej v 2. rade, ktorá takto mohla získať prostriedky na zabezpečenie úhrady nákladov spojených so zabezpečením starostlivosti o ňu. Na nariadenom pojednávaní dňa 17.01.2019 žalobca uviedol, že jeho vzťahy so žalovanou v 1. rade nie sú dobré dlhé roky, zhoršili sa po smrti otca v roku 1998, obzvlášť po roku 2016. V dedičskom konaní po otcovi sa dohodol so žalovanými, že bytovku po otcovi zdedí žalobca a žalovaná v 1. rade každý v jednej polovici. Role po otcovi zdedila žalovaná v 2. rade a predstava žalobcu bola taká, že ich vlastníčkou bude až do svojej smrti. Do decembra 2015 žalovanú v 2. rade denne navštevoval v byte. Žalovaná v 2. rade potom bývala nie dlho u žalovanej v 1. rade a následne bola umiestnená v domove sociálnych služieb. Na jar 2016 sa zdravotný stav žalovanej v 2. rade výrazne zhoršil. On ju navštevoval v tomto zariadení len príležitostne, naposledy na Veľkú noc 2018 z dôvodu, že si chce pamätať žalovanú v 2. rade ako zdravú ženu a jednak sú medzi nimi určité veci, ku ktorým by sa nerád vyjadroval. V tomto zariadení pracuje jeho dcéra, ktorá ho pravidelne informuje, v akom stave sa žalovaná v 2. rade nachádza. Žalobca na tomto pojednávaní uviedol, že v roku 2017, kedy zistil existenciu darovacej zmluvy, nemalo zmysel aby sa pýtal žalovanej v 2. rade, prečo nehnuteľnosti darovala žalovanej v 1. rade, pretože bola vo veľmi zlom zdravotnom stave, z toho dedukuje, že konala nie z vlastnej vôle, ale pod tlakom žalovanej v 1. rade, svedkov na to nemá. Súhlasil by s možnosťou mimosúdnej dohody tak, že žalovaná v 2. rade prevedie na žalobcu 1/2-icu zo sporných nehnuteľností, ktoré boli predmetom darovacej zmluvy, t. j. zákonný dedičský podiel žalobcu v prípade smrti žalovanej v

2. rade. Právna zástupkyňa žalobcu na nariadenom pojednávaní dňa 17.03.2019 uviedla, že je názoru, že žalovaná v 2. rade v čase uzatvorenia darovacej zmluvy by sa sama takto nerozhodla, žalovaná v 2. rade konala pod nátlakom alebo pod vplyvom žalovanej v 1. rade. K otázke naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení uviedla, že pokiaľ by sa vec nevyriešila v tomto spore, v budúcnosti by sa riešili iné veci, kde by bol daný naliehavý právny záujem. V danej právnej veci je naliehavý právny záujem daný, žalovaná v 2. rade je matkou žalobcu a žalovanej v 1. rade, žalovaná v 2. rade pre nepriaznivý zdravotný stav nie je schopná nakladať s nehnuteľnosťou a majetkom, majetok ktorý má a mohla by mať, by zostal jej vlastníctvom do smrti. Vyhovením žalobe by sa trvalo nezmenilo právne postavenie žalobcu.

10. Žalovaná v 1. rade vo vyjadrení k žalobe navrhla žalobu zamietnuť namietajúc nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení dôvodiac tým, že po smrti manžela žalovanej v 2. rade sa o žalovanú v 2. rade starala v prevažnej miere žalovaná v 1. rade. Žalovaná v 2. rade bola samostatná, pomoc potrebovala v minimálnej miere. Po postupnom zhoršovaní zdravotného stavu žalovanej v 2. rade (postupujúca starecká demencia zhoršená stavmi úzkosti) sa žalovaná v 2. rade presťahovala k žalovanej v 1. rade od decembra 2015 do apríla 2016. Žalobca žalovanú v 2. rade v tomto období nenavštívil. V tomto období sa zdravotný stav žalovanej v 2. rade raz zlepšoval, inokedy zhoršoval. Žalovaná v 2. rade už v tomto období prejavila viackrát vôľu darovať žalovanej v 1. rade svoj majetok, aj pred svedkami, ako vďaka za starostlivosť žalovanej v 1. rade. Lekárska správa MUDr. Alžbety Szalaiovej z januára 2016 bola po silnom záchvate stavu úzkosti u žalovanej v 2. rade a o správu požiadala žalovaná v 1. rade z dôvodu urýchlenia umiestnenia žalovanej v 2. rade do zariadenia, do ktorého sa žalovaná v 2. rade presťahovala v apríli 2016. Po umiestnení do zariadenia bola žalovanej v 2. rade nastavená liečba, medikamenty, ustálený denný režim jej prospel a jej stav sa výrazne zlepšil. Žalobca navštívil žalovanú v 2. rade v zariadení raz v máji 2016, 2-3 krát do konca roka 2016 a v marci 2017, ktorá návšteva matku rozrušila a jej stav zhoršila. V čase uzatvorenia darovacej zmluvy bola žalovaná v 2. rade už dva mesiace v zariadení, jej zdravotný stav sa podstatne zlepšil a upravil. Poukázala na skutočnosť, že žalobca nenamietal uzatvorenie zmluvy o zrušení vecného bremena zo dňa 27.07.2016, účastníkmi ktorej bol žalobca, žalovaná v 1. rade, ako aj žalovaná v 2. rade, teda nenamietal prejav vôle žalovanej v 2. rade a nedostatok jej spôsobilosti žalovanej v 2. rade na tento právny úkon. MUDr. Juraj Božík, ktorý bol ošetrovateľom žalovanej v 2. rade do 31.12.2017, ktorý zaslal súdu lekársku správu ohľadom schopnosti žalovanej v 2. rade samostatne konať v spore, nebol so žalovanou v kontakte dva roky. Vzťahy medzi žalobcom a žalovanou v 1. rade sú viac ako dvadsať rokov naštrbené, nekomunikujú spolu. Vyjadrenia žalobcu o vzťahu medzi žalovanými v 1. a 2. rade, ako aj o vyjadrenie, že žalovaná v 2. rade nemala dôvody vynechať žalobcu z účasti na majetku sú spochybniteľné. Žalovaná v 2. rade mala dôvody, najmä vôľu darovať sporné nehnuteľnosti žalovanej v 1. rade v dobrom zdravotnom stave, s prispôsobenou liečbou jej diagnóz. Žalovaná v 1. rade vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcu uviedla v súvislosti s namietanou spôsobilosťou žalovanej v 2. rade pri uzatvorení predmetnej darovacej zmluvy, že žalobca v konaní vedenom pod sp. zn. 13C/164/2017 uviedol, že žalovaná v 2. rade je ochotná potvrdiť jeho vyjadrenia aj osobne a tiež disponuje jej prehlásením ohľadom majetku. Žalovaná v 2. rade na nariadenom pojednávaní dňa 17.01.2019 uviedla, že by na základe mimosúdnej dohody previedla na žalobcu nie 50% sporných nehnuteľností, ako požaduje žalobca, ale 15% z podielu 1/8-ina. Uviedla, že zdravotný stav žalovanej v 2. rade sa začal zhoršovať v septembri 2015 (kedy vybavila žalovanej v 2. rade lieky na spanie), čo bolo dôvodom, prečo si vzala k sebe žalovanú v 2. rade v decembri 2015. V tejto dobe bola žalovaná v 2. rade v celkom dobrom stave, akurát trochu zabúdala, nenavštevovala psychiatra, nebolo to potrebné. Žalovaná v 2. rade si začala uvedomovať, že je u žalovanej ako keby na obtiaž, chcela byť medzi ľuďmi, z toho dôvodu sa žalovaná v 1. rade začala zamýšľať nad umiestnením žalovanej v 2. rade v zariadení Vek nádeje. Na tento účel bolo potrebné, aby absolvovali celý rad vyšetrení u neurológa MUDr. Szalaiovej, psychiatra MUDr. Ťukošovej, praktického lekára MUDr. Božíka. Žalovaná v 2. rade bola umiestnená v zariadení 04.04.2016 a do tej doby okrem zabúdania iné problémy nemala. Zabúdanie žalovanej v 2. rade sa už z minulého obdobia týkalo toho, že si nevedela spomenúť, kde má kľúče, kde má mobil, že sa dohodli, že žalovaná v 1. rade odchádza z bytu žalovanej v 2. rade. Žalovaná v 2. rade už v minulosti opakovane prejavovala vôľu darovať žalovanej v 1. rade sporné nehnuteľnosti. Podľa názoru žalovanej v 1. rade to vedia aj susedia zo štvorbytovky. Žalovaná v 2. rade to neskôr dávala najavo aj v zariadení, pretože ju o tom informovali sestry v tomto zariadení, napr. N. C., ako aj nevlastná dcéra žalobcu F. Y.. V tomto období bola žalovaná v 2. rade zdravotne celkom v poriadku, až na zabúdanie. Žalovaná v 1. rade si brávala žalovanú v 2. rade domov na víkendy. Zdravotný stav žalovanej v 2. rade sa zhoršil niekedy v roku 2017. Žalovaná v 2. rade je momentálne na vozíku, rozpráva málo, zajakáva sa, objavila sa u nej demencia 4. stupňa. Bola názoru, že na stanovenie diagnózy demencie 4. stupňa bola oprávnená len psychiatrická MUDr.

Anastázia Gabovda, nie MUDr. Milev, praktický lekára zariadenia Vek nádeje. Žalovaná v 1. rade na nariadenom pojednávaní dňa 17.03.2019 uviedla, že na požadovanom určení nie je daný naliehavý právny záujem, pretože by sa tým zasiahlo do vlastníckych vzťahov žalovanej v 2. rade v čase, kedy na jej strane neexistovali žiadne obmedzenia.

11. Opatrovník žalovanej v 2. rade v písomnom vyjadrení k žalobe navrhol žalobu ako nedôvodnú zamietnuť. Namietal nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Uviedol, že v prípade, že by súd vyhovel žalobe o neplatnosť darovacej zmluvy, stala by sa vlastníčkou sporných prevádzaných nehnuteľností žalovaná v 2. rade. Na právnom postavení žalobcu by sa týmto nič nezmenilo a žalovaná v 2. rade by ako vlastníčka nehnuteľností mohla s týmito nakladať. Tvrdenie žalobcu, že v súvislosti s dedičským konaním by mu vzniklo právo na jeho zákonný dedičský podiel, sa predmetnou žalobou jeho právne postavenie ako dediča nemení. V prípade smrti žalovanej v 2. rade pripadá do úvahy ako dedič zo zákona. V rámci dedičského konania pri zisťovaní predmetu dedičstva by sa mohol domáhať určenia, že určitá vec patrí do dedičstva v prípade, že by táto nebola do dedičstva zahrnutá. Pre rozsudok súdu je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia a k dnešnému dňu žalovaná v 2. rade žije, neprebíha žiadne dedičské konanie. Teda nejde o prípad, keď určením neplatnosti darovacej zmluvy by sa obnovilo vlastnícke právo poručiťky k nehnuteľnosti ku dňu smrti a aj táto nehnuteľnosť by sa stala predmetom dedičstva a toto rozhodnutie by malo priamy vplyv na postavenie žalobcu. Túto skutočnosť potvrdzuje aj žalobca, ktorý žalobu označil ako žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v prospech žalovanej v 2. rade. Opatrovník žalovanej v 2. rade na nariadenom pojednávaní dňa 17.01.2019 a na nariadenom pojednávaní dňa 07.03.2019 navrhol žalobu zamietnuť, namietal nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení.

12. Súd prvej inštancie v danej právnej veci v otázke právneho posúdenia veci spornej otázky naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení (ktorá je predmetom odvolacieho konania), zaujal právny názor s poukazom na ustanovenia § 137 písm. c), d) CSP, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Uviedol, že predmetom sporu je určenie vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti, nie v prospech žalobcu, ale v prospech žalovanej v 2. rade, za stavu, že žalovaná v 1. rade je zapísaná na LV č. XXXX, kat. úz. S. nad F. v spoluvlastníckom podiele 1 sporných nehnuteľností k celku. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s argumentáciou žalobcu vymedzenou v spore na naliehavom právnom záujme na požadovanom určení dôvodiac tým, že pokiaľ by súd žalobe vyhovel a určil, že žalovaná v 2. rade je vlastníčkou sporných nehnuteľností, takéto rozhodnutie súdu by nebolo spôsobilé ovplyvniť právne postavenie žalobcu alebo toto postavenie aspoň ustáliť (žalobca odôvodňoval naliehavý právny záujem na požadovanom určení právnou neistotou viažucou sa k jeho prípadnému dedičskému právu pre prípad smrti žalovanej v 2. rade a bol názoru, že takýmto rozhodnutím súdu by sa odvrátili prípadné ďalšie spory, ktoré by mohli vniknúť v súvislosti s prípadným dedičským konaním, pre prípad smrti žalovanej v 2. rade). Súd prvej inštancie ďalej dôvodil tým, že tá skutočnosť, že žalovaná v 2. rade bezpochyby trpí vážnymi zdravotnými problémami, ktoré si vyžadujú celodennú starostlivosť (lekárske potvrdenia, správy MUDr. Emila Mileva, MUDr. Juraja Božíka, MUDr. Alžbety Szalaiovej), ešte sama o sebe neznamená, že žalovaná v 2. rade nemá oprávnenia vlastníka podľa § 123 Občianskeho zákonníka. Prípadným vyhovujúcim rozsudkom vo veci samej, ktorým by došlo k obnoveniu vlastníckeho práva žalovanej v 2. rade k sporným nehnuteľnostiam, by žalovaná v 2. rade mohla pri splnení všetkých procesných predpokladov postupovať tak, aby si uplatňovala práva, ktoré jej garantujú ustanovenia § 123, § 124 Občianskeho zákonníka. Teda nie je garantované, že v takom prípade by nemohlo dôjsť k následnému prevodu vlastníckeho práva žalovanej v 2. rade k sporným nehnuteľnostiam na inú osobu. Teda vyhovujúci rozsudok by v prospech žalobcu nič nevyriešil. Postoj žalobcu v tom, že po obnovení vlastníckeho práva žalovanej v 2. rade by tento stav zostal zachovaný až do jej smrti, zostal len v rovine ničím nepodložených tvrdení. Žalobca na požadovanom právnom určení nemá právny záujem, keď podaná žaloba nie je vhodný procesný nástroj ochrany práva žalobcu a žalobou sa nemôže dosiahnuť odstránenie spornosti práva. Pokiaľ žalobca svoju argumentáciu podporil rozsudkami Najvyššieho súdu Českej republiky 30 Cdo 1685/2004 zo dňa 15.12.2005 a 20 Cdo 1897/1998 zo dňa 14.12.2000, súd prvej inštancie dospel k záveru, že tieto rozhodnutia upravovali inú situáciu a na danú vec nie sú použiteľné, keď pri prvom z citovaných rozhodnutí súdu (predmetom sporu bolo určenie, že sporné nehnuteľnosti patria do dedičstva po zomrelom v určitom spoluvlastníckom podiele) súd prvej inštancie uviedol, že dôvodom zrušenia rozsudku súdu prvej inštancie bolo doplnenie dokazovania v nadmernom rozsahu a keď pri druhom z citovaných rozhodnutí súdu (predmetom sporu bolo určenie, že vlastníkom určitých nehnuteľností bol ku dňu svojho úmrtia zomrelý) súd prvej inštancie uviedol, že sa stotožňuje s vysloveným názorom Najvyššieho súdu Českej republiky, že pri tomto type

žalôb je daný naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Súd prvej inštancie poukázal na to že sa stotožňuje s právnym názorom vysloveným odvolacím súdom v obdobnej veci (vedenej na Okresnom súde v Nových Zámkoch pod sp. zn. 10C/175/2008) v rozsudku Krajského súdu Nitra č. k. 9Co/1033/2015-531 zo dňa 03.11.2016 v tom, že žaloba o určenie, že určitá vec patrí do dedičstva po poručiťovi predstavuje prípustnú formu žaloby sledujúcu ochranu vlastníckeho práva a ako taká je prostriedkom odstránenia spornosti vo vzťahu medzi stranami sporu. Účelom tejto formy žaloby je posúdenie, či poručiťel bol v čase smrti vlastníkom spornej veci. Takouto určovacou žalobou možno docieľiť nielen odstránenie spornosti vo vzťahu medzi stranami sporu, ale i predchádzať vzniku ďalších sporov. Práve takáto žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý spor medzi stranami rieši a vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie i z hľadiska následného prejednanie dedičstva po ňom. Súd prvej inštancie ďalej dospel k právnemu záveru, že výsledkom týchto hodnotení je záver o bezdôvodnosti podanej žaloby žalobcom pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, ktorá skutočnosť bola tiež dôvodom, že v súlade s uznesením Ústavného súdu SR zo dňa 06.01.2017 sp. zn. II. US 590/2017 sa ďalej nezaoberal vecnou opodstatnenosťou určovacej žaloby žalobcu a nevykonal žiadne z ďalších navrhovaných dôkazov zo strany žalobcu.

13. Žalobca podal odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie z dôvodu uvedeného v ustanovení § 365 ods.1 písm. h) CSP.

14. Žalobca v danej právnej veci osvedčoval svoj naliehavý právny záujem na požadovanom určení a potrebu určenia súdom, že žalovaná v 2. rade je spoluvlastníčkou sporných nehnuteľností v podiele 1/4-ina k celku s poukazom na nižšie uvedené skutkové okolnosti danej právnej veci vedúce k sporu medzi stranami sporu, keď žalobca v žalobe tvrdil, že darovacia zmluva zo dňa 03.06.2016 je ako právny úkon absolútne neplatná s poukazom na ustanovenie § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka, dôvodiac tou skutočnosť, že žalovaná v 2. rade v čase vykonania tohto právneho úkonu, konala v duševnej poruche, ktorá ju robila na tento právny úkon neschopnou, keďže nedokázala posúdiť následky svojho konania (starecká demencia v spojení s alzheimerovou chorobou s prejavom zabúdania, dezorientácie, v dôsledku ktorej bola umiestnená v domove sociálnych služieb od februára 2016 a musela byť pre svoje správanie umiestnená na uzavretom oddelení). Na preukázanie tejto skutočnosti navrhol v žalobe vykonanie dokazovania o duševnom zdravotnom stave žalovanej v 2. rade lekárskou správou o zdravotnom stave žalovanej v 2. rade. Ďalej tvrdil, že žalovaná v 2. rade nemala dôvod, vynechať žalobcu z účasti na svojom majetku. Tiež tvrdil, že práve žalovaná v 1. rade sa k žalovanej v 2. rade nie vždy pekne chovala, na čo sa žalovaná v 2. rade aj zvykla sťažovať (ktoré konanie žalovanej v 1. rade žalobca však bližšie nekonkretizoval, nenavrhol k nemu vykonať dokazovanie). Žalobca vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalovanej v 1. rade poukázal tiež na vyjadrenie žalovanej v 1. rade k žalobe v tom, že žalovaná v 2. rade sa v určitých situáciách a obdobiach mohla nachádzať v stave zodpovedajúcom duševnej poruche tak, ako to uvádza aj správa MUDr. Szalaiovej (pripojená lekárska správa MUDr. Szalaiovej k vyjadreniu žalovanej v 1. rade k žalobe). Žalobca v tomto vyjadrení tiež tvrdil, že žalovaná v 2. rade nemala dôvod, ani záujem riešiť prevod svojich nehnuteľností za života na žalovanú v 1. rade. Tvrdil, že neraz bol svedkom nezdvoritého správania sa žalovanej v 1. rade k žalovanej v 2. rade (ktoré konanie žalovanej v 1. rade žalobca však bližšie nekonkretizoval, nenavrhol k nemu vykonať dokazovanie). Žalobca vo vyjadrení k vyjadreniu žalovanej v 2. rade tvrdil, že žalovaná v 2. rade urobila predmetný právny úkon pod tlakom žalovanej v 1. rade (ktoré konanie žalovanej v 1. rade žalobca však bližšie nekonkretizoval). Právna zástupkyňa žalobcu na nariadenom pojednávaní dňa 17.01.2019 navrhla vykonať dokazovanie výsluchom strán sporu, znalecké dokazovanie ohľadne duševného stavu žalovanej v 2. rade v čase uzatvorenia darovacej zmluvy, listinnými dôkazmi čestným prehlásením žalovanej v 2. rade zo dňa 30.01.2018, lekárske správy MUDr. Juraja Božíka, MUDr. Alžbety Szalaiovej, MUDr. Ťukošovej, MUDr. Gabovdy, správou zariadenia Vek nádeje o dátume prijatia žalovanej v 2. rade do zariadenia. Žalobca na tomto pojednávaní uviedol, že jeho vzťahy so žalovanou v 1. rade nie sú dlhodobo dobré, zhoršili sa po smrti ich otca v roku 1998, obzvlášť po roku 2016. Aktuálne žalovaná v 2. rade žalobcu zo zdravotného hľadiska riadne neeviduje. Žalovaná v 2. rade žila do decembra 2015 vo svojom byte, do tej doby denne navštevoval žalovanú v 2. rade v byte. V decembri 2015 si zobrala žalovaná v 1. rade žalovanú v 2. rade k sebe, nebolo to však nadhlo, bez toho, aby sa na to žalobcu spýtala. Následne bola žalovaná v 2. rade umiestnená v zariadení Vek nádeje. Na jar 2016 sa zdravotný stav žalovanej v 2. rade výrazne zhoršil. V zariadení navštevoval žalovanú v 2. rade len príležitostne, keďže si ju chcel pamätať ako zdravú ženu a jednak sú medzi nimi určité veci, ku ktorým by sa nerád vyjadroval. Naposledy ju navštívil na Veľkú noc 2018. V roku 2017, kedy zistil existenciu

darovacej zmluvy, nemalo zmysel, aby sa pýtal žalovanej v 2. rade, prečo nehnuteľnosti darovala žalovanej v 1. rade, pretože bola vo veľmi zlom zdravotnom stave. Z toho dedukuje, že konala nie z vlastnej vôle, ale pod tlakom žalovanej v 1. rade, svedkov na to nemá. Právna zástupkyňa žalobcu na nariadenom pojednávaní dňa 07.03.2019 uviedla, že žalovaná v 2. rade pri uzatvorení darovacej zmluvy konala pod nátlakom alebo vplyvom žalovanej v 1. rade. V rodine boli také vzťahy, že nebol dôvod, aby žalovaná v 2. rade vynechala z týchto vecí žalobcu. Trvala na doplnení dokazovania znaleckým dokazovaním, navrhla výsluch svedkov a to manželky žalobcu a J. Q., sestrenice žalobcu. Žalobca zároveň v spore tvrdil, že podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši, keď v žalobe odôvodňoval naliehavý právny záujem na požadovanom určení tým, - že vzniknutý aktuálny skutkový a právny stav vyvoláva u neho stav právnej neistoty, viažuci sa k jeho prípadnému dedičskému právu pre prípad smrti žalovanej v 2. rade, - že vyhovujúce rozhodnutie súdu je spôsobilé odvrátiť prípadné ďalšie spory, ktoré by vznikli v súvislosti s prípadným dedičským konaním pre prípad smrti žalovanej v 2. rade a predmetná určovací žaloba by naplnila svoju preventívnu funkciu, - že vyhovujúci rozsudok súdu môže byť jedným z predpokladov na vykonanie obnovy vlastníckeho práva v prospech pôvodného vlastníka, žalovanej v 2. rade, čím by sa právna neistota žalobcu viažuca sa na dedičské právo a jeho rozsah pre prípad smrti žalovanej v 2. rade odstránila. Žalobca v písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalovanej v 1. rade uviedol, že existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení vidí predovšetkým vo svojom budúcom dedičskom práve vo vzťahu k majetku, ktorý bol prevedený na žalovanú v 1. rade, vyriešením otázky vlastníckeho práva sa predíde sporom, ktoré by vznikli pre prípad smrti žalovanej v 2. rade ohľadom sporného majetku.

15. Žalobca v odvolaní namietal s poukazom na ustanovenie § 365 ods. 1 písm. h) CSP, že vzhľadom naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva žalovanej v 2. rade (svojej matky) k dotknutým nehnuteľnostiam v tom, že náhodne zistil, že žalovaná v 1. rade (sestra žalobcu a dcéra žalovanej v 2. rade) v čase, kedy podľa žalobcu žalovaná v 2. rade nebola spôsobilá sama sa rozhodnúť a sama zrealizovať alebo zariadiť zhotovenie darovacej zmluvy, previedla na žalovanú v 1. rade svoju nehnuteľnosť, pričom na podporu nedostatku slobodnej vôle žalovanej v 2. rade poukazyval na skutočnosť, že žalovaná v 2. rade nemala žiaden dôvod, aby svoju nehnuteľnosť previedla na žalovanú v 1. rade a ukrátila tak žalobcu ako svojho syna. Toto konanie žalovanej v 2. rade pripisuje žalobca výslovne tlaku žalovanej v 1. rade, pričom žalobca osobne pociťuje uzatvorenie takejto darovacej zmluvy za krivdu. Žalobcovi nejde o nehnuteľnosť ako takú, ale o to, že žalovaná v 1. rade proti vôli žalovanej v 2. rade vyvolala situáciu, do ktorej by sa sama žalovaná v 2. rade nebola dostala a teda že nielen ukrátila žalobcu o budúce dedičstvo, ale žalovanú v 2. rade svojím spôsobom aj oklamala. Bol názoru, že nie je možné vylúčiť, že žalobca za konkrétnych okolností môže mať naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva žalovanej v 2. rade, keď už v súčasnosti môže tvrdiť, že sa takýmto právnym úkonom zasiahlo aj do jeho majetkovej sféry. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení je daný aj z dôvodu, že právne postavenie žalobcu v dedičskom konaní pre prípad smrti žalovanej v 2. rade bude neisté. Z vykonaného dokazovania nad všetky pochybnosti totiž vyplynulo okrem iného aj to, že žalovaná v 2. rade je pre svoj zdravotný stav psychického pôvodu neschopná aktuálne platný právny úkon urobiť. Preto v prípade úspechu žalobcu v konaní bude zároveň vyriešená aj otázka určenia majetku, patriaceho do dedičstva ku dňu matkinej smrti. Pokiaľ by v takomto konaní úspešný nebol, v prípade smrti žalovanej v 2. rade bude namietat' neplatnosť spornej darovacej zmluvy a domáhať sa určenia, že uvedený majetok patrí do dedičstva po žalovanej v 2. rade. Za daných konkrétnych okolností a s prihliadnutím predovšetkým na zdravotný stav žalovanej v 2. rade sa žalobca domnieva, že v danom prípade možno mať za to, že naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva žalovanej v 2. rade k nehnuteľnostiam je daný a že nesporne bude vyriešená otázka, ktorá do budúca pomôže predísť ďalším sporom.

16. Nesprávne právne posúdenie veci predstavuje právnu vadu rozhodnutia. Tento odvolací dôvod je naplnený v prípade, keď na zistený skutkový stav súd - neaplikoval príslušnú právnu normu, t.j. úplne opomenul aplikovať príslušnú právnu normu, - aplikoval nesprávnu právnu normu, t.j. namiesto príslušnej právnej normy aplikoval normu inú, - obsah správnej právnej normy nesprávne interpretoval, alebo - správne zvolenú a správne interpretovanú právnu normu nesprávne aplikoval.

17. Podľa § 137 písm. c) CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu

18. Ustanovenie § 137 písm. c) CSP vychádza z doterajšieho ustanovenia § 80 písm. c) OSP, no s obmedzením, podľa ktorého naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu. Z hľadiska procesného je základným predpokladom úspešnosti žaloby o určenie skutočnosť, že žalobca má na požadovanom určení naliehavý právny záujem. Existenciu naliehavého právneho záujmu musí v konaní preukázať žalobca, pričom naliehavý právny záujem musí existovať (byť preukázaný) nielen v čase začatia konania, ale aj v čase, kedy bol rozsudok súdu vyhlásený. Nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení je dôvodom na zamietnutie žaloby bez toho, aby sa súd zaoberal vecou v jej merite (tento nedostatok bráni zaoberať sa vecou z hľadiska opodstatnenosti uplatneného nároku).

19. Podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby je podľa § 137 písm. c) CSP (predtým § 80 písm. c) OSP) právny záujem na požadovanom určení, na skúmaní ktorého založili súdy nižších stupňov svoje rozhodnutie. Právny záujem procesnej prípustnosti určovacej žaloby v zmysle § 137 písm. c) CSP (§ 80 písm. c) OSP), musí byť naliehavý. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým (porovnaj R 17/1972). Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu, pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov; ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah strán sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná (prípadne) aj iná žaloba (pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 40/1996). Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). Pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti prejednávanej veci vedúce k sporu medzi stranami a k potrebe určiť súdom, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, na druhej strane vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši (odstraňuje neistotu vzťahu sporových strán alebo vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie). Rešpektujúc zásadu hospodárnosti konania sa súd musí zaoberať otázkou existencie naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe už po začatí konania, pričom naliehavý právny záujem na požadovanom určení musí byť daný aj v čase rozhodovania (rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 5Cdo/264/2007, 5Cdo/31/2011, 4Cdo/111/2008). Z uvedeného vyplýva, že otázka potreby skúmania naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení (na vyriešení ktorej založil svoje rozhodnutie aj odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie), je otázkou, ktorá bola dovolacím súdom opakovane riešená. Určovacou žalobou môže byť určené len jestvovanie práva, prípadne právneho vzťahu, existujúceho ku dňu vyhlásenia rozsudku, obsahom žaloby nemôže byť určenie práva za dobu minulú a ani do budúcnosti (pozri rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 2 Cdo 32/98, 2 Cdo 131/06). Z tohto pravidla judikatúra pripúšťa výnimky, a to v podobe žalôb o určenie, že určitá osoba bola ku dňu smrti vlastníkom veci, resp. žaloba, že určitá vec patrí do dedičstva (pozri rozhodnutia Najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 26/07, 3 Cdo 44/08). Rozhodujúcim okamihom pre určenie naliehavého právneho záujmu je teda deň smrti poručiteľa, z čoho vyplýva, že aj táto otázka bola dovolacím súdom riešená. Napokon je prípustná len taká určovacia žaloba, ktorou sa vytvára právny základ pre právny vzťah strán sporu a tým sa predíde prípadne ďalším žalobám (pozri rozhodnutia Najvyššieho súdu sp.zn. 6 Cdo 392/2013, ZSP 40/96). (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn.8Cdo/156/2018 zo dňa 20. marca 2019)

20. Súdna prax sa ustálila na názore, že určovacia žaloba je prípustná pri spornosti práv (právnych vzťahov) k nehnuteľnostiam evidovaným v katastri nehnuteľností, ak rozsudok vyhovujúci žalobe môže privodiť zosúladenie evidovaného a právneho stavu. Tento právny záver zaujal Najvyšší súd Slovenskej republiky napríklad v rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 56/2003 publikovanom v časopise Zo súdnej praxe pod č. 48/2004, v ktorom uviedol, že ak je žalovaný zapísaný v katastri nehnuteľností ako vlastník spornej nehnuteľnosti, žalobca má naliehavý právny záujem na určení svojho vlastníckeho práva.

21. Najvyšší súd už v rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 91/2006 konštatoval, že nedostatok naliehavého právneho záujmu „predstavuje samostatný a prvoradý dôvod, pre ktorý určovací návrh nemôže obstáť a ktorý sám osebe a bez ďalšieho vedie k zamietnutiu návrhu“ (podobné závery vyjadril najvyšší súd tiež v rozhodnutiach sp. zn. 3 Cdo 240/2006, 1 Cdo 13/2010, 3 Cdo 56/2011, 1 Cdo 324/2014, 3 Cdo 887/2015, 5 Cdo 345/2015, 8 Cdo 26/2016). Aj ústavný súd zaujal názor, podľa ktorého ak všeobecný súd dospeje k záveru, že naliehavý právny záujem nie je daný, vecnou stránkou podanej určovacej žaloby sa ďalej nezaobera (II. ÚS 137/08). (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1Cdo/143/2018 zo dňa 30. októbra 2019)

22. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikovanom pod R 22/2017 sp. zn. 5Cdo 548/2015 naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku (§ 137 písm. c/ Civilného sporového poriadku) nie je daný, ak sa petit žaloby, jej skutkové tvrdenia a právne hodnotenie neviažu na odstránenie konkrétnej spornosti žalobcom uplatneného práva.

23. Skúmanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (na strane žalobcu) alebo pasívnej (na strane žalovaného), je imanentnou súčasťou súdneho konania (napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2 Cdo 205/2009). Pred preskúmaním uplatňovaného nároku je vždy súd povinný zistiť, či subjekty, ktoré vystupujú ako strany konania, sú skutočne účastníkmi hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého žalobca odvodzuje svoje subjektívne práva.

24. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 96/1995 (publikovanom v časopise Zo súdnej praxe pod č. 39/1998) uviedol, že absolútna neplatnosť právneho úkonu (negotium nullum) nastáva bez ďalšieho priamo zo zákona (ex lege), v dôsledku čoho sa hľadá na absolútne neplatný úkon tak, ako keby nebol nikdy urobený. Absolútne neplatný právny úkon nepôsobí právne následky ani v prípade, že na jeho základe už bolo kladne rozhodnuté o vklade vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Ak je určitý úkon absolútne neplatný, nastáva jeho neplatnosť priamo zo zákona už v čase jeho urobenia. Ani pri uplatnení princípov spravodlivosti a dobrých mravov pri výkone práv a povinností nemá súd možnosť dodatočne zväžiť, či absolútnu neplatnosť úkonu „uzná alebo neuzná“ (resp. či ju zohľadní alebo nezohľadní). Na dôvod zakladajúci absolútnu neplatnosť právneho úkonu musí súd vždy prihliadnuť, a to aj bez návrhu (z úradnej povinnosti - ex officio).

25. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, ako aj obsahu spisu dospel k záveru, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil, pokiaľ žalobu žalobcu ako zamietol pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Odvolací súd preberá v celom rozsahu súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, ktorý vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie v danej veci, výsledky dokazovania správne vyhodnotil a dospel k správnym skutkovým záverom.

26. Odvolací súd zhodne ako súd prvej inštancie dospel k tomu právnomu záveru, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na požadovanom určení (§ 137 písm. c) CSP) a keďže nedostatok naliehavého právneho záujmu predstavuje samostatný a prvoradý dôvod, pre ktorý predmetný určovací návrh žalobcu nemohol obstáť a ktorý sám osebe a bez ďalšieho viedol k zamietnutiu žaloby, vecnou stránkou podanej určovacej žaloby sa správne ďalej súd prvej inštancie nezaoberal, teda tento nedostatok potom bránil aj odvolaciemu súdu zaoberať sa vecou z hľadiska opodstatnenosti uplatneného nároku. Odvolací súd zdôrazňuje, že naliehavý právny záujem, resp. jeho existencia či neexistencia v danej právnej veci, je procesným predpokladom prípadnej úspešnosti, či neúspešnosti určovacej žaloby, t.j. nie je podmienkou dôvodnosti žaloby, resp. jej hmotnoprávneho posúdenia.

27. Odvolací súd v danej právnej odvolacej veci zistil, že súd prvej inštancie pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení v žalobe žalobcu správne postupoval, pokiaľ posudzoval, či žaloba žalobcu je vhodným procesným nástrojom ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie, teda či by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým, či slúži potrebám praktického života, či neslúži len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov, či vytvára pevný právny základ pre právny vzťah strán sporu a tým sa predíde prípadne ďalším žalobám, keď procesná povinnosť preukázať, že v čase

rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu, zaťažovala žalobcu, ktorý sa tohto určenia domáhal.

28. Odvolací súd zhodne ako súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca neosvedčil naliehavý právny záujem na požadovanom určení, že žalovaná v 2. rade je vlastníčkou sporných nehnuteľností v podiele 1/4-ina k celku. Je tomu tak z nižšie uvedených dôvodov. Žalobca v spore poukázal ako na skutkové okolnosti v danej právnej veci, ktoré podľa jeho názoru viedli k predmetnému sporu medzi stranami a k potrebe požadovaného určenia - na absolútnu neplatnosť právneho úkonu, darovacej zmluvy zo dňa 03.06.2016, ktorou žalovaná v 2. rade ako daryňa (matka žalobcu a žalovanej v 1. rade) darovala žalovanej v 1. rade ako obdarovanej (sestra žalobcu a dcéra žalovanej v 2. rade) sporné nehnuteľnosti, keď bol názoru, že v čase uzatvorenia predmetnej darovacej zmluvy žalovaná v 2. rade konala v duševnej poruche, ktorá ju robila na tento právny úkon neschopnou, keďže nedokázala posúdiť následky svojho konania (§ 38 ods.2 Občianskeho zákonníka), ako aj z dôvodu, že žalovaná v 2. rade uzatvorila predmetnú darovaciu zmluvu nie slobodne, ale pod nátlakom žalovanej v 1. rade (§ 37 ods.1 Občianskeho zákonníka). Žalobca zároveň tvrdil, že práve podaná žaloba žalobcu o určení, že žalovaná v 2. rade je vlastníčkou sporných nehnuteľností v podiele 1/4-ina k celku, je procesne vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši tým, že odstraňuje právnu neistotu žalobcu viažucu sa k prípadnému budúcemu dedičskému právu žalobcu a jeho rozsahu pre prípad smrti žalovanej v 2. rade vo vzťahu k majetku, ktorý je predmetom sporu, že vyhovujúce rozhodnutie súdu je spôsobilé odvrátiť prípadné ďalšie spory, ktoré by vznikli v súvislosti s prípadným dedičským konaním pre prípad smrti žalovanej v 2. rade (preventívna funkcia).

29. Odvolací súd na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie uvádza, že zhodne ako súd prvej inštancie dospel k záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení (skúmajúc naliehavý právny záujem na požadovanom určení predovšetkým so zreteľom na cieľ sledovaný podaním žaloby a končený zmysel navrhovaného rozhodnutia) pri zohľadnení vyššie uvedených dôvodov, ktoré viedli žalobcu k podaniu predmetnej žaloby. Odvolací súd zhodne ako súd prvej inštancie dospel k záveru, že vyhovujúce rozhodnutie súdu by neodstránilo žalobcom tvrdenú právnu neistotu žalobcu viažucu sa k prípadnému budúcemu dedičskému právu žalobcu a jeho rozsahu pre prípad smrti žalovanej v 2. rade vo vzťahu k majetku, ktorý je predmetom sporu, ani by nebolo spôsobilé odvrátiť prípadné ďalšie spory, ktoré by vznikli v súvislosti s prípadným dedičským konaním pre prípad smrti žalovanej v 2. rade (preventívna funkcia), keďže v prípade vyhovujúceho rozhodnutia, za stavu že žalovaná v 2. rade síce trpí vážnymi zdravotnými problémami vyžadujúcimi celodennú starostlivosť (doposiaľ nebola rozhodnutím súdu obmedzená spôsobilosť na právne úkony žalovanej v 2. rade), nie je možné úplne vylúčiť následne opätovné nakladanie s predmetom sporu žalovanou v 2. rade. Odvolací súd navyše v tejto súvislosti dodáva, že dedič dedí po poručiteľovi majetok, ktorý vlastnil poručiteľ ku dňu smrti. Odvolací súd na záver dodáva s poukazom na vyššie uvedené dôvody, že predmetná žaloba žalobcu nie je z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení prípustným prostriedkom ochrany práva žalobcu, preto bol daný dôvod na zamietnutie žaloby bez toho, aby sa súd zaoberal meritom veci.

30. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadal s podstatnými vyjadreniami strán sporu prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ako aj s podstatnými tvrdeniami odvolateľa uvedenými v podanom odvolaní. Odvolací súd ďalej uvádza, že vo svojom rozhodnutí dal odpoveď len na tie otázky nastolené sporovými stranami, ktoré mali pre rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci podstatný význam, ktoré dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia odvolacieho súdu.

31. Z vyššie uvedených podstatných dôvodov odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj v súvisiacom výroku o náhrade konania potvrdil ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP, keď súd prvej inštancie správne vychádzal z plného úspechu žalovaných v 1. a 2. rade v spore.

32. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP a žalovanej v 1. rade, ktorá mala v odvolacom konaní plný úspech priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, pretože jej vznikli trovy odvolacieho konania a žalovanej v 2. rade, ktorá mala v odvolacom konaní plný úspech, nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, pretože jej nevznikli trovy odvolacieho konania.

33. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta Civilného sporového poriadku v spojení s § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).